

Generalforsamling med debat

Af adm. direktør Niels Eriksen og agrochef Henrik Pedersen

Året 2011/12 vil blive husket for et meget vådt efterår med store ekstraomkostninger ved optagningen. Kampagneproduktionen blev gennemført uden de store problemer og blev på næsten 43.000 ton. AKV's formand, Jørgen Skeel kunne i sin beretning tillige berette om et meget tilfredsstillende årsresultat på næsten 42 mio. kr., der udløste en efterbetaling på 121 øre.

Baggrunden for det flotte resultatet var den lille europæiske produktion af stivelse tilbage i kampagnen 2010, der medførte stigende priser hen gennem året 2011, men da produktionen i Europa i 2011 nåede et højt niveau, faldt priserne dog i efteråret, men stabiliserede sig hen over årsskiftet 2011-12.

De vanskelige optageforhold i marken gav også problemer på fabrikken. Nogle leverancer havde højt smuds, og det gav lavere kapacitet i det nye vaskeri og dermed ventetid for vognmændene. Dette er et af fabrikkens fokusområder frem til den nye kampagne.

Formandens beretning

Jørgen Skeel kunne oplyse, at projekt "+25" nu gav markante påvirkninger ude blandt AKV's 173 andelshavere.

For kampagnen 2012 forventes 1.000 ha jordløsnet, på 500 ha vil der blive anvendt mekanisk ukrudtsbekæmpelse, og overskårne kartofler vil udgøre læggematerialet på 200 ha. Dette viser, at AKV's avlere er meget omstillingsparate, og netop

dette er med til at sikre konkurrencedygtighed, når kampagneåret 2012 bliver det første uden kvoter, mindstepriser og EU-støtte.

Generalforsamlingens største emne var imidlertid hverken formandens beretning, regnskabet eller de øvrige faste punkter på dagsordenen. Det var diskussionen om fragtudligning. Der var stillet forslag om "Fragtudligning for kørsel af kartofler til AKV Langholt, så prisen derved er den samme for alle avlere, uanset afstanden til fabrikken". Forslagsstilleren motiverede forslaget, og AKV's bestyrelse/direktion kommenterede og anerkendte, at fragtudligning kan være medvirkende til at sikre, at AKV ikke mister avlere med stor afstand til fabrikken. Et præciserende ændringsforslag blev stillet af bestyrelsen.

Herefter havde adskillige andelshavere kommentarer til forslaget, og der udspandt sig en meget god debat om et vigtigt emne. Nogle var modstandere, da de økonomiske konsekvenser ikke var belyst. Andre kunne ikke se, hvorfor de skulle betale, fordi de bor tæt på. Flere fik fokuseret på helheden og kunne se, at AKV samlet ikke må miste avlere og dermed kapacitet. Det kunne blive dyrt i det lange løb. Jørgen Skeel takkede for de mange indlæg. De er vigtige input for bestyrelsen, der vil arbejde videre med emnet.

Forslaget kom til afstemning og blev ikke vedtaget. Af debatten var det imidlertid klart, at fragtudligning skal videredrøftes af bestyrelsen, og at et mere gennembearbejdet forslag fra bestyrelsen må præsenteres senere. Debatten var vigtig og viste også, at avlerkredsen kan give vigtige bidrag til aktuelle problemstillinger. Bestyrelsen og direktionen skal medvirke til, at der åbnes for debat, og at problemer belyses, men også, at den efterfølgende afvejer argumenterne og finder de løsninger, der både tjener avlerne og fabrikken i det lange perspektiv.

Generalforsamlingens øvrige punkter, herunder valg til bestyrelsen blev afviklet uden dramatik. På valg til bestyrelsen var Jørgen Skeel og Niels Pedersen Qvist. Begge blev genvalgt, og genvalg var der også til suppleanterne Ole Thomsen og Jens Myhren.

Et joint venture fylder 25 år

Af adm. direktør Niels Eriksen

Gennem 25 år har AKV været i samarbejde med en international partner om produktion og salg. Fra 1987 til 2002 var det med Cerestar, som herefter blev til Cargill. Jubilæet er netop markeret i Langholt, hvor fredag den 31. august 2012 var en festdag. Dagen blev indledt med en rundvisning for Cargill Nordics medarbejdere. Under eftermiddagens reception kunne gæsterne, der omfattede leverandører, samarbejdspartnere, nuværende og tidligere medlemmer af joint bestyrelserne, Cargill-gæsterne samt AKV's egne medarbejdere, høre om historien bag dannelsen af samarbejdet, forløbet gennem 25 år, og de fremtidige muligheder og udfordringer.

Der blev holdt tale af bestyrelsesformanden for Cargill-AKV, Jørgen Skeel og af Kathy Fortmann, der leder Cargills europæiske sukker- og stivelsesforretning. Begge beskrev dele af 25 års samarbejde, hvor markedet for kartoffelstivelse i perioder var præget af overproduktion og dermed meget svingende priser, men også om, hvordan de nye papirstivelser, der nu kunne fremstilles ved en nyudviklet proces uden restprodukter, har fået stor betydning i papirindustrien. Produktionen har i alle årene fungeret godt, og tilsvarende logistikken med at få varerne bragt til kunderne. Det kunne medarbejderne i såvel AKV som Cargill Nordic høste anerkendelse for. Holdbarheden af samarbejdet blev også berørt, og begge parter var enige om, at samarbejdet har gode muligheder fremefter, og at enighed i beslutningerne har været den bærende grundpille gennem de sidste 25 år.

En af hovedpersonerne i etableringen af samarbejdet tilbage i 1986-87, daværende bestyrelsesformand for AKV, Niels Elsnab fortalte om nogle af de udfordringer, der dengang lå i etableringen af samarbejdet med Cerestar. AKV havde meldt sig ud af KMC, og der var kontakt med og mange møder med CPC, der midt i processen pludselig blev opkøbt af Cerestar. De mange udfordringer blev som perler på en snor løst, og han var i dag

glad for, at der nu er amerikanere som medejere af Cargill-AKV.

Som en del af markeringen af jubilæet er der udarbejdet dels en brochure på engelsk, der er målrettet kundekredsen indenfor papirindustrien og dels en pjese, der beskriver historien bag dannelsen af selskabet Cargill-AKV.

Modificeringsfabrikken anno 2012

Den engelsksprogede brochure "25 years of co-operation" omtaler i ord og fotos processen fra mark til papir og dækker både historien bag selskabet, kartoffelproduktionen, fabrikken, papirstivelserne, partnerskabet mellem AKV og Cargill, transporten til kunderne og kunderne. Den vil fremover blive anvendt overfor de kunder, der gennem de mange år har gjort brug af hen ved 800.000 ton papirstivelse fra Langholt, men også nye kunder.

I anledning af jubilæet er desuden udgivet pjecen "En perlesnor af mirakler" med historien bag dannelsen af joint venturet Cargill-AKV. Ved interviews med de seks personer, der var centrale personer i slut 80'erne er det lykkedes at få fortalt en fin historie. Den indledes med, "Det begynder med en løs snak under en agerhønejagt. I dag er det et fasttømret og succesfyldt joint venture." Og resten kan man læse sig til. Læseren vil måske undre sig over omslaget, men også nikke genkende til, at det i virkeligheden drejer sig om skindet fra en kartoffel.

Kalenderen

Af sekretær Jytte Koldkjær

Avlermøde
Generalforsamling

Tirsdag den 22. januar 2013, kl. 09.30
Torsdag den 20. juni 2013, kl. 13.30

Kulturhuset Hjallerup
Kulturhuset Hjallerup

Fuld aktivitet på AKV

Af adm. direktør Niels Eriksen

Her i Langholt er kampagnen nu godt i gang, og vi har fået de første indtryk af efterårets produktion. Vi har bl.a. noteret en høj stivelsesprocent, og det gælder ikke kun i Nordjylland, men også hos de øvrige danske fabrikker og ude i Europa.

Som sædvanlig gennemfører AKV altid to testkørsler forud for den egentlige kampagnestart. Dette sikrer os mod for mange startproblemer, når forleveringen indledes, men ikke altid, og ikke i år. I vaskeriet har båndene ud af vasketromlerne givet problemer, og i produktionen ville brænderen i proteintørreriet pludselig ikke starte, da det endelig gjaldt. Begge dele er dog løst, og kampagnen er nu i gang.

Teknisk er den største synlige ændring til denne kampagne idriftsættelsen af to nye GEA pulpdekantere. De erstatter tre gamle, der var slidt op. Funktionsmæssigt er de kommet godt fra start og leverer en pulp identisk med den kvalitet, kunder-

ne har været vant til at modtage. Et andet punkt, der er ændret, er håndteringen af de forskellige vandfraktioner fra fabrikken. Dette medfører en økonomisk besparelse.

Forventningen er et kampagnevolumen over det budgetterede, men erfaringen siger også, at for sikre udmeldinger skal vi vente med til medio oktober, hvor hovedparten af kartoflerne er leveret eller bragt på lager.

Lagrene af stivelse var ikke helt tømt forud for den nye kampagne, men der er solgt godt, og den forventede udlevering for de kommende måneder er på et højere niveau end de seneste måneder. Priserne har haft en opadgående tendens, men de store kontrakter i efteråret afsluttes først senere, og det er derfor endnu for tidligt at fastslå prisniveauet hen over årsskiftet. Det er dog den positive stemning, der for tiden er fremherskende, når vi taler med salgsfolkene.

Smart alternativ til kemi

Af forsøgsleder Claus Nielsen

Nedvisning af læggekartofler i melsorter har altid voldt problemer, da de sjældent er færdig med at gro på det ønskede tidspunkt. De seneste år har vi haft dispensation til anvendelse af Spotlight, og dette har hjulpet meget på effekten, men det er stadig ikke godt. Med de nye afgifter bliver det tilmed rigtig dyrt, og en nedvisning kan alene i kemiomkostning beløbe sig til omkring 1.500 kr/ha. Det er derfor interessant at se på alternativer. I Holland anvendes i begrænset omfang aftopning + toptrækning til vækststandsning, og AKV har de sidste par år arbejdet lidt med teknikken.

Arbejdsgangen er aftopning med frontmonteret kartoffelaftopper, så der er ca. 15 cm stængel tilbage. Toptrækkeren er monteret efter traktoren, og teknikken er, at to gummibolde roterer mod hinanden på hver side af stænglerne lige oven på kammen, og derved rives stænglerne op af jorden. Kammen trykkes efterfølgende sammen igen med en kamrulle.

Fordele/ulemper ved toptrækning

Økonomisk kan det være et alternativ til kemisk nedvisning, da prisen vurderes at være ca. 1.200 kr. pr/ha ved 4-rækket toptrækker. Det er nem-

mere at styre størrelsen på læggekartoflerne, da nedvisningen sker med det samme og ikke over flere dage, ligesom det giver sundere læggematerialer med mindre rodfiltsvamp og kemiskader. Optagetidspunktet bliver 1 til 2 uger tidligere end ved kemisk nedvisning.

Kapaciteten ved en 4-rækkers maskine vurderes at være ca. 0,8-1,0 ha/t. Effekt af toptrækning i forhold til kemisk nedvisning og andre forhold skal undersøges nærmere.

Vi laver demonstrationer med vores 2-rækkede toptrækker i uge 40 eller 41 på forsøgsarealet ved Try. Nærmere tidspunkt vil blive meddelt i Aktuelt fra AKV senere.

Kartoffelavl på amerikansk

Af agrochef Henrik Pedersen

I sommeren 2012 var jeg sammen med landskonsulent Lars Bødker på kartoffeltur til USA og Canada med det formål at undersøge overskæring af læggekartofler, gødskning af kartofler og bekæmpelse af bladplet-svamp. Turen omfattede både besøg hos kartoffelavlere, maskinfabrikanter og forsøgsstationer.

Besøg hos en kartoffelavler i Idaho var et af de første punkter på programmet. Ryan dyrker sammen med sin far 2.000 ha med kartofler primært til pommes frites industrien, men også læggekartofler og spisekartofler til eget pakkeri - 2.000 ha svarer til halvdelen af arealet til AKV!

Gødskning

Vi fortalte, at vi i Danmark gødede kartoflerne ved om foråret inden lægningen at tilføre gylle og supplere N op med flydende ammoniak eller med placeret gødning. Så grinede han og sagde, at hvis en landmand i USA gjorde det, vi sagde, ville han snart være "en tidligere kartoffelavler".

Der blev udtaget jordprøve for nematoder, N-min, P samt mikronæringsstoffer forud for lægningen, ligesom forfrugt, evt. nedmuldet halm og jordtype indgår i forventet N-behov. Ca. 25-60% af N blev placeret ved lægningen og altid sammen med noget fosfor, og ved rækkelukningen tilføres igen ca. 30% af det forventede N-behov. Den resterende del af kvælstoffet blev tilført i løbet af vækstsæsonen, hovedsagelig sammen med vandingsvandet, men sprøjter blev også anvendt.

Når man vælger kun at tilføre 40% af N-mængden før lægningen, skyldes det, at stor tilførsel fra start giver forsinket knoldsætning og færre knolde pr. plante. Gødskning med den sidste del af N-mængden sker på baggrund af bladanalyser, som udføres en gang om ugen i hele vækstsæsonen - det må vi også prøve!

Overskæring af læggekartofler

Blev foretaget på alle læggekartofler. Ryan rådede over 2 skæringsmaskiner med en kapacitet på ca. 400 hkg i timen. Maskinerne sorterede i tre størrelser, hvor de mindste ikke blev skåret over, midtstørrelsen blev delt i 2, og de største blev skåret i skiver og delt på tværs. Kartofflerne blev lagt straks efter overskæringen, og en overskæringsmaskine fødte to 8-rækkede læggere.

Ved lægningen blev kammene gjort flade i toppen (i ca. 30-45 cm bredde) med et rør, der slæbte efter læggen. Dette skete, for at regn og vandingsvand lettere kunne trænge ned i kammen. Endvidere var der mange, der efter lægger/hypper kørte med "spadehjul", der i bunden af kammen lavede en fordybning for hver ca. 30 cm for at begrænse, at regnvandet løb ned i lavningerne.

Ryan Moss, Lars Bødker og Brock Mitchell

Optagning

Høsten blev foretaget med fire optagersæt, som hver består af en 4-rækket optager og to 4-rækkede fri-læggere. Kapaciteten på en optager er omkring 25 ha pr. dag, selvfølgelig varierende med forholdene. Det interessante er, at investeringen i optageudstyr er omkring 3.500 kr/ha, hvilket er næsten mellem 1/2 og 1/3 af investeringen under traditionelle danske forhold.

Besøget hos Ryan illustrerede meget godt den amerikanske kartoffeldyrkning - alle, vi mødte, anvendte delt gødskning, gødede efter bladanalyser, skar læggekartofler og brugte optagesystemer med stor kapacitet, lagrede kartofler frem til juli i 5 meters højde, havde meget fokus på omkostninger og ikke mindst havde en stor indsigt i kartoffelavl.